

NYHETSREV

JANUARI 2018

Slottet sett från naturum

Foto: Simon Irvine

Bäste Läckövän!

Januari och februari är viktiga månader. Visst har vi stängt på slottet och i naturum, men alla aktiviteter skall, inför våren, komma på plats, tillsynen av byggnadsminnet skall kvalitetssäkras och närmare 150 medarbetare rekryteras. Många återkommer från tidigare år, men eftersom vi inte kan erbjuda anställningar året runt, sker det av naturliga skäl skiftet. Vi vet sedan flera år att andelen utländska gäster tenderar att öka. I samband med att man övernattar i naturum behöver man uppge namn och adress. Detta medför att vi får uppgifter om hemvist från våra besökare. När Christina Andersson rapporterade statistik från året kunde vi avläsa att vi haft gäster från hela 25 olika länder! Andelen övernattande utländska gäster uppgick till 35%! Detta var påtagligt högre än vi förväntat oss. Samtidigt ställer detta nya krav på vårt värdskap. Självklart har vi informationsmaterial på engelska och tyska – men vi kan bli bättre. Just tysktalande guider är en utmaning att hitta. Det är numer vanligare att studera spanska än tyska. Lite märkligt, mot bakgrund av att Tyskland är vår största handelspartner och utgör dessutom, tillsammans med Norge, främsta gruppen av utländska besökare.

Verksamhetsåret 2017, ger oss näring när vi nu skriver 2018. Vi noterar att våra stora produktioner avseende opera, utställning, slottsträdgård och verksamheten i och kring naturum, fortsätter att öka i intresse. Detta skall tillskrivas våra ambitiösa medarbetare, samarbetspartners och våra närmaste – i föreningen Läckö Vänner.

Arbetet med att förnya segelduktaket över Stora Borggården har inletts. Med hjälp av nya material och duktiga leverantörer hoppas vi att kunna ”regnsäkra” Borggården, så långt det går även i fortsättningen. Därutöver har vi bildat en ”utvecklingsgrupp”, tillsammans med Statens fastighetsverk, Lidköpings kommun och Västra Götalandsregionen för att arbeta strategiskt med en rad utvecklingsfrågor. Vi har sedan en tid konstaterat att vi behöver ett nytt växthus, en servicebyggnad för vår gästhamn – och därtill en ökad logikapacitet. Vi hoppas att medlemmarna i Föreningen Läckö Vänner stödjer oss i vårt fortsatta utvecklingsarbete.

Med hopp om en snar vår!

MEDLEMSAVGIFTEN 2018

Det är nu tid att förnya medlemskapet för 2018. Avgiften är, som den varit de senaste 18 åren, 200 kr för enskild medlem, tvåtusen kr för guldmedlem (10 år) och tvåtusen kr för företag. Hade vi följt konsumentprisindex skulle avgiften idag legat på 256 kr. Men eftersom vi blir fler kan vi ändå göra mer.

Sista betalningsdatum är den 1 mars. Glöm inte att skriva namn och adress på inbetalningen. Varje medlemskort som skickas ut extra p.g.a. sen betalning kostar föreningen 10 kr. Finns det inget inbetalningskort i brevet, har du redan betalat avgiften för 2018 eller så är du guldmedlem. En av förmånerna att vara Läckö Vän är inbjudan till invigningen av sommarsäsongen. Inbjudan avser, liksom förra året, en person. Alla medlemsförmåner finns på hemsidan: lackoslott.se

SOMMAROPERAN

i år blir **VAMPYREN** av Heinrich Marschner. Uruppförande skedde den 29 mars 1828 i Leipzig med Marschner själv som dirigent. Librettot skrevs av Marschners svåger Wilhelm August Wohlbrück. Operan blev en succé och i premiärpubliken fanns bland andra Richard Wagner. Vampyren har aldrig förut satts upp i Sverige. På borggården bjuds en romantisk opera och samtidigt en kusligt spännande historia. Den svenska texten är skriven av Catarina Gnosspeilius.

Regissören Johannes Schmid har arbetat på Deutsche Oper am Rhein, Teatro alla Scala och en mängd andra festivaler, opera- och teaterhus runt om Europa. Nu gör han sin första operauppsättning i Sverige, där han bor sedan en tid tillbaka.

Premiären sker söndag 15 juli. Spelas sedan tisdagar, onsdagar, fredagar och lördagar. T.o.m lördag 4 augusti.

VÅRRESA DEN 5 MAJ

Foto: Gudrun Ramviken

Följ med till Klosterkyrkan och Kata gård i Varnhem! Vår ordförande Lars-Göran Lönnemark kommer att vara ciceron på utflykten. Start 9.30 med guidning i Klosterkyrkan följt av historien om Kata gård.

Därefter serveras en förstärkt kaffebuffé. Så går färden till Skara med besök på Västergötlands Museum, där vi möter Kata, i form av en docka i full storlek.

Oscar Nilsson har gjort modellen och Katas vackra blå kläder är sydda av Mari Wickerts.

Pris ännu ej fastställt. Transport sker i egen bil. Säg till om ni vill samåka. **Anmälan senast den 15 april** till Britmari Brax helst på mail britmari@brax.nu eller sms till 070-593 04 05.

Foto: Kent Friman

OPERARESA 2018

Arbetet går vidare med resan till operafestivalen i Savonlinna/Nyslott den 11-16 juli. Det blir en ganska kort resa med fokus på tre operor: Madame Butterfly, Spader Dam och Otello. En föreställning, Madame Butterfly, ingår i priset. Ok att byta. Övriga operor är tillägg.

Vi kommer att göra mycket annat intressant under dagarna i Finland. Det blir lunch på Mannerheims klubb i St Michel, ångbåtstur med ombordstekt nors, muiko, på Saimen, busstur och bad på Punkaharju, besök i världens största träkyrka, utflykt till Nya Valamo kloster och besök på Hvitträsk museum m.m. Vi åker till Finland via Åbo och hem via Helsingfors. I Finland har vi egen buss och får se en hel del av landskapet eftersom Nyslott ligger nära ryska gränsen.

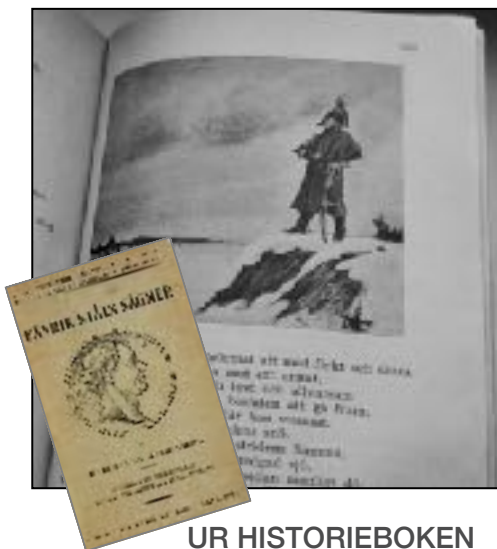
I Savonlinna bor vi på Opera Summer Hotel som ligger väldigt fint ca 1 km från operaborgen Olavinlinna/Olofsborg. Borgen från 1400-talet ligger på en ö. Magnus Gabriels farfar, Pontus De la Gardie, var förstas också här.

På grund av återbud finns några platser kvar. I dubbelrum kostar resan 12 400 kronor inkl. en opera m.m.

Du kan läsa mer på lackoslott.se under Läckö Vänner/resor eller ring 0501-185 26, 070-541 48 49.

Anmälan senast 10 feb.

Välkomna till en härlig upplevelse!

UR HISTORIEBOKEN

*Vem är den höge mannen där på älvens strand,
Som skådar över fjärdarna och fälten?*

Så inleder Johan Ludvig Runeberg sin dikt "Adlercreutz" i Fänrik Ståls sägner. Denne Carl Johan Adlercreutz förde befälet över trupperna som besegrade ryssarna i slaget vid Siikajoki. Han var också mycket aktiv i landsförvisningen av Gustav IV Adolf julen 1809. För sina insatser fick han 1810, av riksdagen, Läckö som förläning på 50 år och upphöjdes i grevligt stånd.

När han dog 1815 ärvde äldste sonen Fredrik Thomas Adlercreutz förläningen. Han fick, som sin far, en militär utbildning och blev överstelöjtnant vid Smålands husarregemente samt kung Karl XIV Johans adjutant.

På grund av dåliga affärer lämnade han Sverige för Columbia 1819* och anslöt sig till el Libertador, Simón Bolívars frigörelsearmé, i augusti 1820.

Tidigt vinner han Bolívars förtroende. 1828 utses Adlercreutz till brigadchef och civilguvernör, men vid Bolívars död 1830 blev han utvisad och bosatte sig då på Jamaica. 49 år gammal gifte han sig med María Josefa Díaz Granados y Paniza och fick åtta barn med henne. I och med utvisningen och konfiskeringen av alla ägodelar sprack äktenskapet. Han reste tillbaka till Sverige och blev 1840 utsedd till diplomat i Venezuela. På grund av ohälsa återvände han till hemlandet, där han efter ett händelserikt liv, 60 år gammal, avlider 1852.

Joaquín Vilorio de la Hoz, ekonomisk historiker från Colombia, har skrivit en biografi "Fredrik Thomas Adlercreutz (1793-1852)" som beskriver hans militära, ekonomiska och sociala öden och äventyr i Spanskamerika.

Boken är översatt till svenska av Maria Wickelgren. ISBN 978-91-7569-715-4

*Gustav Magnus Adlercreutz, farbror till Fredrik Thomas, tog då över förläningen Läckö.

TRE SNABBA FRÅGOR TILL

GUNNAR DAHLSTRÖM

Foto:Håkan Berg

Medlem i Läckö Vänners styrelse sedan 2002. Gunnar Dahlström, fil.dr h.c., är f.d. chef för Göteborgs Stadsmuseum och aktiv i Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället, Folkuniversitetet och Jonsereads-akademin. Bosatt i Göteborg och på Österlen.

Hur var din första kontakt med Läckö Slott?

- Det var en ganska kuriös upplevelse. I början på 60-talet arbetade jag som sommaramanuens på museet i Vänersborg. Sven-Axel Hallbäck var då landsantikvarie och han bad mig köra till Läckö med en uppstoppad räva från museets naturaliesamling. Egentligen började mina studier på Stenebyskolan. Jag har t.o.m gjort gesällprov i möbelsnickeri. Något som jag haft glädje av även i museivärlden, för det gav en känsla för hantverk och kvalitet. Efter Steneby så blev det akademiska studier och forskarvärlden.

Hur hinner du med att engagera dig i alla styrelser?

- Genom växelbruk. Något ligger i träda medan en annan verksamhet tar vid. Det fungerar bra. Läckö Vänners styrelse är en rolig styrelse att vara med i. Här sitter människor från olika delar av landet med olika kompetenser, vilket ger en bra blandning. Nyhetsbrevet är också en bra länk till medlemmarna. Det är viktigt med kommunikation i pappersform även i dessa digitaliseringens dagar.

Hur ser du på Läckö Slotts framtid?

- Med stor optimism. Jag har på andra håll sett lyckosamma verksamheter dala på grund av byte i ledningen. Här har vi en framgångsrik, stabil verksamhet med mycket kompetenta medarbetare, en bra programverksamhet uppskattad av omvärlden. Läckö slott är inte en provinsiell angelägenhet. Den är av riksintresse. Ja, t.o.m. internationell. Framgång föder framgång!

**STIFTELSEN LÄCKÖ SLOTT
FÖRENINGEN
LÄCKÖ VÄNNER**

Läckö Slott
531 99 Lidköping

Tel. 0510-48 46 60
Föreningens bankgiro 5749-1474

Läckö Vänners ordförande

Lars-Göran Lönnermark
Malmgatan 5, 532 31 Skara
Tel. 0511-182 36
elg.lonnermark@swipnet.se

Sekreterare

Inger Fahl
Tel. 070 695 73 92
fam.fahl@telia.com

Skattmästare

Ingrid Johnsson
Tel. 0510-101 73
ingrid.johnsson@kallandso.nu

Resor

Bodil Warolin (v. ordf.)
warolin.b@outlook.com
Britmari Brax
britmari@brax.nu

Redaktör

Ulla-Märta Tall
um.tall@telia.com

Avgifter

Årsmedlem 200 kr/person/år
Guldmedlem 2 000 kr/person/10 år
Företag 2 000 kr/företag och år

Medlemskap

Genom att bli medlem ger du ett värdefullt stöd till slottets verksamheter och du får bland annat;

Inbjudan till sommarinvigningen.
Gratis entré till slott & trädgård.
Specialpris till operaföreställningarna.
Fler förmåner se hemsidan lackoslott.se.

För 50 kr/år kan du parkera bilen på Läckös parkering. Biljett löses i naturum.

Kort resumé av Höstresan till Skåne 2017 finns på lackoslott.se under Läckö Vänners/Resor.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

MAGNUS GABRIELS LITTERÄRA VERK

Den 14 december 1666 föredrog Magnus Gabriel De la Gardie inför senaten sin plan att inrätta ett antikvitetskollegium. Detta kom också till året därpå med uppgiften att ägna sig åt de gamla ”antikviteterna”, men också den gamla isländska och norska litteraturen, källorna till Sveriges äldre historia, rättsvetenskap, kyrkohistoria och genealogi. Kollegiet fick sitt säte i Uppsala men flyttade 1690 till Stockholm.

Kollegiets förste chef, med titeln ”ordförande” blev Georg Stiernhielm (1598-1672). Han drev de språkhistoriska frågorna, gav ut Västgötalagen, särskilt på grund av sin vilja att vårda det svenska språket, för gotiskan, ursvenskan, var ju alla språks moder! Vi känner väl honom bäst som ”den svenska skaldekonstens fader” och minns raderna på hexameter: ”Herkules arla stod upp en morgon i första sin ungdom”.

Som handsekreterare fick Stiernhielm Lars Johansson, mera känd som Lasse Lucidor (1638-1674). Den poetiska litteraturen förnyades under dessa decennier inte minst genom att frigöra sig från dominerande kyrkliga temata, som dock fortfarande var självklara inom den seriösa diktningen. Vi har Magnus Gabriels egen psalm ”Jag kommer av ett brusand hav på rätta glädjestranden”, vers 3 av psalm 62 i vår nuvarande psalmbok, och Lasse Lucidors psalm 620 (1983 bearbetad av Britt G Hallqvist) med den i teologiska sammanhang inte sällan citerade vers 6, som ett tydligt uttryck för synen på nåden:

”Döden gör mig icke häpen, ändock är den faselig.
Ty han är af Christrus dräpen och kan icke skada mig.
Domen fruktar jag väl stort, efter jag har illa gjort,
men den trösten jag ej glömmet att min broder Jesus dömer”.

Till Magnus Gabriels bekantskapskrets hörde samtidens främsta skalder, vilket också bekräftas av att Samuel Columbus (1642-1679) tillägnade honom sitt stora diktverk, ”Odae sueticas”, som har fått somliga att ge honom ärenamnet ”den svenska poesins fader”. Också Samuel Columbus knöts till Antikvitetskollegiet, där han var amanuens 1667-1670.

Stormaktstiden var en tid för höga tankar om Sverige. För Magnus Gabriel De la Gardie var det därför givet att de sköna konsterna skulle gynnas. Detta kunde ske inte minst genom Antikvitetskollegiet, som indirekt blev ett slags stipendiefond för författare.